

Pisai Deklaráció a szürke irodalomra vonatkozó stratégiákról (2014. május 16)

Bevezetés

Különböző témákban és szakterületeken, civil és kormányzati szervezetek vagy éppenséggel vállalkozások keretei között rengeteg olyan dokumentum keletkezik, amely nem kerül kereskedelmi forgalomba. Ezek

a kiadványok, adatforrások, egyéb anyagok – *szürke irodalom* – alapvető információforrást képviselnek a tudományos kutatás, az üzleti, ipari, szakmai döntéshozatal és a civil társadalom számára. A szürke irodalom a tények, érvek, újdonságok ismert forrása számos területen: a természet- és társadalomtudományban, az egészségügyben, a mérnöki munkában, az oktatásban, a bölcsészetben és a művészetekben.

A szürke irodalomhoz tartozó dokumentum-típusok (akár nyomtatott, akár elektronikus formában) a tudományos és technikai jelentések, felmérések, munkaanyagok, konferencia-anyagok, disszertációk, de a szürke irodalom részei lehetnek multimédiás tartalmak is. Ezek a kutatási anyagok, információk fontos és értékes részét képezik.

Annak érdekében, hogy a kutatás és oktatás hasznára válhasson, mi, e deklaráció aláírói felhívjuk a kormányzatok, a kutatási és oktatási intézmények valamint minden további érdekelt figyelmét, fordítsanak nagyobb figyelmet a szürke irodalom kezelésére. A szürke irodalom különleges jelentőséggel bír a nyílt hozzáférés, a nyílt tudomány, az innováció, a tényeken alapuló döntéshozatal és tudástranszfer szempontjából.

Ahhoz, hogy a szürke irodalom nyújtotta lehetőséget teljesen kiaknázhassuk a helyi, nemzeti és a

világ közössége számára, a következő felhívást és javaslatot tesszük:

Szervezeti

1. A kormányzatok és szervezetek növeljék elkötelezettségüket a nyílt hozzáférés tekintetében.
2. Jobban működjenek együtt mindazok a szervezetek, ahol szürke irodalom keletkezik, ahol felhasználják, ahol gyűjtik vagy kezelik ezeket a dokumentumokat.
3. Használjanak a dokumentumok életét végigkísérő, egyedi azonosítókat, nyílt leíró adatszabványokat a szürke irodalom kezelésére.

Kutatási/oktatási

4. Bátorítjuk a kormányokat, egyetemeket, intézményeket újszerű és díjazási megoldások alkalmazására a szürke irodalom minőségének javításához.
5. Alkalmazzanak magasabb követelményeket a szürke irodalom létrehozása és kezelése területén.
6. Fejlesszenek és alkalmazzanak szabványos megoldásokat a különböző szürke irodalmat kezelő rendszerek együttműködésének javítására.
7. Hozzanak létre „jó gyakorlat” útmutatókat a szürke irodalom létrehozásához, terjesztéséhez és értékeléséhez.

Jogi

8. Változtassák meg a levéltárakra, könyvtárakra és a szerzői jogokra vonatkozó törvényeket, támogatók a könyvtárak, levéltárak, közgyűjtemények, oktatási intézmények és egyéb, a szürke irodalmat, különösen a közérdekű, nem-kereskedelmi anyagokat gyűjtő és közreadó szervezetek tevékenységét.
9. Foglalkozzanak a szürke irodalom terjesztését akadályozó jogi szabályozásokkal.
10. Tegyenek további erőfeszítéseket a tekintetben, hogy a szürke irodalom felhasználható

legyen mind kereskedelmi, mind non-profit célokra.

Pénzügyi/finanszírozási

11. Találjanak forrásokat a szürke irodalomra vonatkozó kutatások végzésére.
12. Növeljék a támogatást a szürke irodalom archiválására és hosszú távú megőrzésére.
13. Növeljék a szürke irodalom elérhetővé tételét és felhasználásának elősegítését támogató technológiai és infrastrukturális fejlesztés forrásait.

Technikai

14. Alakítsanak ki stratégiákat a hiperhivatkozások időtállóságának növelésére.
15. Alakítsanak ki megoldásokat a szürke irodalom szöveges és nem szöveges adatállományainak összekötésére, és szabványokat a rendszerek együttműködésének lehetővé tételére.

/Forrás: <http://greyguide.isti.cnr.it/>

(F. Iné)